

Stichting Leerstoel

De kerk in de context van de Islam

2017

Inhoudelijk Jaarverslag 2017
Financiële Jaarrekening 2017

Jaarplan 2018

Algemeen

De stichting Leerstoel stelt zich conform haar statuten ten doel een leerstoel op te richten en in stand te houden aan de Vrije Universiteit met als leeropdracht het vanuit Evangelisch perspectief bestuderen van en lesgeven over de theologische uitdaging voor de christelijke gemeenschap in de context van de islam.

Daartoe heeft de stichting een bijzonder hoogleraar in de persoon van Professor B.G.J. Reitsma in dienst, in een deeltijd arbeidsovereenkomst van 0,4 fte - 16 uur per week.

Werkzaamheden van Professor Reitsma

Het werk van professor Reitsma kon ook in 2017 goede voortgang vinden. In kort bestek bestonden professor Reitsma's werkzaamheden uit:

- Onderzoek en publicatie
- Onderwijs, i.c. colleges aan academische en HBO instellingen
- Begeleiding van Ba en Ma studenten aan de VU
- Overige academische activiteiten aan de VU

In bijgevoegd verslag is het werk in meer detail beschreven.

Continuïteit van de Leerstoel

De huidige termijn van de Leerstoel eindigt op 31 augustus 2017.

Het curatorium van de leerstoel, bestaande uit 2 leden namens de theologische faculteit en 2 bestuursleden namens de stichting, ondersteund de leerstoel en brengt tegen het einde van de looptijd van de overeenkomst advies uit over de eventuele continuering van de leerstoel met opnieuw een periode van 5 jaar.

Het stichtingsbestuur is ook in 2017 intensief bezig geweest met het aantrekken van nieuwe participanten en sponsors teneinde de continuïteit van de leerstoel over de genoemde periode zeker te stellen. Enkele fondsen werden bereid gevonden het werk van de Leerstoel extra financieel te ondersteunen.

Met dankbaarheid stelt het bestuur ook dit jaar vast dat de bestaande relaties ook in 2017 de leerstoel ruimhartig hebben ondersteund. De continuïteit van de leerstoel is mede daardoor op het huidige niveau gegarandeerd tot tenminste het einde van de looptijd.

Participanten

Partijen die zich aan de St. Leerstoel hebben verbonden zijn:

- Evangelische Omroep (EO)

- Missie Nederland

- Open Doors Nederland (ODNL)

- Gereformeerde Zendingsbond (GZB)

Vertegenwoordigers uit deze organisaties participeren in het bestuur van de stichting.

Verder verleenden de volgende organisaties steun aan de Leerstoel:

- Stichting Paradosis
- Maatschappij van Welstand
- Fonds Meijers Van Meer

Bestuur

Het bestuur bestond in 2017 uit:

- A. J. Lock, voorzitter - namens de EO
- J. C. Wessels, secretaris/penningmeester - namens Missie Nederland
- J. P. Ouwehand, lid - namens de GZB
- R. J. Kraan, - namens Open Doors Nederland

Het stichtingsmanagement wordt vormgegeven door H.F. Koppelaar.

Financiële verantwoording over het boekjaar 2017

Exploitatie 2017

Uitgaven	Begroting	Realisatie	Afwijking
Salariëring			
1 Salaris BBRA 16.6	€ 30.000,00	€ 27.486,55	€ 2.513,45
2 Sociale lasten werkgever	€ 15.000,00	€ 16.355,00	€ 1.355,00-
	€ 45.000,00	€ 43.841,55	€ 1.158,45
Pensioen/Verzekeringen			
3 Verzuimverzekering	€ 1.500,00	€ 1.141,25	€ 358,75
4 Pensioen CB/Achmea	€ 5.750,00	€ 5.775,40	€ 25,40-
Aansprakelijkheidsverzekering	€ 250,00	€ 152,60	€ 97,40
	€ 7.500,00	€ 7.069,25	€ 430,75
Administratieve kosten			
5 Boekhouding + Bankkosten	€ 1.750,00	€ 1.662,89	€ 87,11
6 Kantoor artikelen / Overig	€ 200,00	€ 0,00	€ 200,00
	€ 1.950,00	€ 1.662,89	€ 287,11
Leerstoel gerelateerde kosten			
7 Woon- werk reiskosten	€ 500,00	€ 436,06	€ 63,94
8 Overige reis- en verblijfskosten	€ 1.000,00	€ 1.250,52	€ 250,52-
9 Studie- en onderwijskosten	€ 1.500,00	€ 338,39	€ 1.161,61
	€ 3.000,00	€ 2.024,97	€ 975,03
Kosten Stichting			
10 Kosten bestuur + Bureau	€ 500,00	€ 540,56	€ 40,56-
11 Website + brochure	€ 500,00	€ 138,72	€ 361,28
	€ 1.000,00	€ 679,28	€ 302,72
Onvoorzien			
12 Onvoorzien	€ 2.000,00	€ 7.127,37	€ 5.127,37-
	€ 2.000,00	€ 7.127,37	€ 5.127,37-
Uitgaven totaal	€ 60.450,00	€ 62.405,31	€ 1.955,31-
Inkomsten			
Vaste participanten	€ 12.500,00	€ 7.500,00 *)	€ 5.000,00-
Incidentele donateurs	€ 28.500,00	€ 26.500,00	€ 2.000,00-
Inkomsten totaal	€ 41.000,00	€ 34.000,00	€ 7.000,00-
Exploitatieresultaat 2017	€ 19.450,00-	€ 28.405,31-	€ 8.955,31-

*) openstaande vordering van € 5.000,00 van Open Doors over 2017

Toelichting bij exploitatie 2017

Dankbaar constateert het bestuur dat er over het boekjaar 2017 opnieuw voldoende financiële middelen waren om de plannen uit te voeren en aan alle verplichtingen, m.n. inzake goed werkgeverschap, te kunnen voldoen.

In de begroting voor 2017 werd rekening gehouden met een verlies van € 19.450,-

Het uiteindelijke resultaat zou ten laste worden gebracht van de Algemene- / Bestemmingsreserve. Daarbij zou de doelstelling van de Leerstoel tot het einde van de huidige overeenkomst (31 augustus 2017) met de VU niet in gevaar komen.

Na publicatie van het boek van Prof. Reitsma is er door het bestuur voor gekozen om de uitgave ook in de Engelse taal beschikbaar te maken. Daarvoor is een professionele vertaler aangetrokken. Gelijktijdig is er ook actie ondernomen om voor de kosten van de vertaling een sponsor aan te trekken. *)

In verband met een in 2017 reeds gedane vooruitbetaling voor de vertaling van 50% is de begroting uiteindelijk overschreden met een totaal bedrag van € 23.405,31.

Dat is een overschrijding van € 3.955,31. Het totale verlies is in mindering gebracht op de Algemene reserve.

De Balans einde boekjaar 2017

Activa / Debet

	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen		
Openstaande vordering	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Liquide middelen	€ 39.409,82	€ 62.815,13
Balanstotaal	€ 44.409,82	€ 67.815,13

Passiva / Credit

	31 december 2017	31 december 2016
Eigen vermogen		
Eigen vermogen stichting	€ 6.015,98	€ 4.705,13
Bestemmings - Algemene reserve instandhouding	€ 35.000,00	€ 60.000,00
	€ 41.015,98	€ 64.705,13
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 3.393,84	€ 3.110,00
Balanstotaal	€ 44.409,82	€ 67.815,13

*) het 2^e deel van de betaling van de Engelse vertaling komt ten laste van de begroting van 2018 en zal zo nodig in mindering worden gebracht op de Algemene Reserve.

Toelichting bij de balans

- a) De liquide middelen betreft het banksaldo per 31-12-2017
- b) Het eigen vermogen is opgebouwd uit de exploitatie resultaten van voorgaande jaren.
- c) Overige verplichtingen bestaan uit:
 - ⇒ reservering vakantiegeld B. Reitsma
 - ⇒ afdracht loonheffingen en sociale lasten

Toelichting op de exploitatie

- a) De begrotingsposten 1 t/m 11 zijn binnen de begroting afgesloten.
- b) Alleen de post Onvoorzien (12) is fors overschreden door de onvoorziene en reeds vooruitbetaalde kosten van eerder genoemde Engelse vertaling.

Slot opmerking

Wij leven en werken in de verwachting dat God voorziet in alles wat wij naar lichaam en ziel én aan middelen nodig hebben om Hem, ook in het werk van de Leerstoel te volgen en te dienen.

Namens het bestuur
H.F. Koppelaar

Verslag van de Leerstoel aan de VU van Amsterdam

Prof. Dr. Bernhard J.G. Reitsma

Periode 2012-2017

Korte terugblik

In de afgelopen periode heeft het werk van de leerstoel (0,4 fte) zich gecentreerd rondom 4 brandpunten:

1. Onderzoek en publicatie
2. Onderwijs
3. Begeleiding studenten
4. Valorisatie

De bijzondere leerstoel De kerk in de context van de islam is een initiatief van de Stichting Leerstoel De kerk in de context van de islam en is sinds 2007 gevestigd aan de faculteit Godgeleerdheid van de VU.

De leerstoel wordt bekleed door Prof. Bernhard J.G. Reitsma.

In het curatorium van de leerstoel hebben zitting: Prof. Dr. Manuela Kalsky (VU), Prof. Dr. Kees van der Kooi (VU), Drs. Jan Wessels (Stichting Leerstoel) en Drs. Arjan Lock (Stichting Leerstoel). De leerstoel doet wetenschappelijk onderzoek naar de aard, positie, visie en roeping van de christelijke gemeente in de theologische- en sociaal-maatschappelijke context van de islam en geeft daarover onderwijs en toerusting.

Het onderzoek van de leerstoelhouder heeft zich gecentreerd rond de conclusies van de vraag naar een bijbels-theologisch perspectief op hoe de christelijke gemeente zich zou moeten verhouden tot de islam. Dat heeft geresulteerd in een publicatie *Kwetsbare liefde. De kerk, de islam en de drie-enige God*, die op twee symposia is gepresenteerd.

De meeste aandacht is daarom dit jaar uitgegaan naar de voorbereiding en de spin-off van het boek, samen met de begeleiding van promovendi en een masterstudent.

Daarnaast heeft in dit Lutherjaar ook regelmatig aandacht gevraagd hoe Luther zich tot de islam verhield.

De leerstoelhouder heeft geparticipeerd in en bijgedragen aan een luther-conferentie van de World Reformed Fellowship.

Er is een voorstel gedaan samen met de CHE voor participatie in de NWA, over 'botsende perspectieven'. Dit voorstel is nog geen bouwsteen, maar kan in de toekomst wel een plek krijgen in de NWA.

Een voor het onderzoek van de leerstoel interessant project is de ontmoeting tussen christenen en moslims in Los Angeles, waarmee de contacten zijn verdiept.

Vooruitblik

De plannen voor de komende vijf jaren staan in het teken van verdere bijbels-theologische doordenking van de verhouding van de christelijke gemeente tot de islamitische gemeenschap in een samenleving die steeds diverser wordt.

De focus is daarbij op 'botsende perspectieven'. Welke bijbels-theologische ijkpunten zijn er voor de omgang met tegenstellingen in de samenleving.

De nadruk op botsende perspectieven lijkt niet zo vruchtbaar. Worden de tegenstellingen daardoor juist niet vergroot? Dat kan, maar dat hoeft niet. Als we namelijk in staat zijn om zonder eigen identiteit op te geven om te gaan met mensen die fundamenteel anders denken over bepaalde zaken, dan zal het ook lukken met andere kwesties. Daarbij wordt verbinding gezocht met het lectoraat diversiteit en professionaliteit van de CHE, waarvan de leerstoelhouder ook lector is.

Dit thema zal concreet inhoud geven aan de hoofdtaken van de leerstoelhouder, namelijk onderzoek en publicatie, onderwijs, begeleiding en valorisatie.

Vanaf september 2018 zal de leerstoelhouder in de Ba lessen gaan verzorgen over de uitdaging van de islam voor de christelijke gemeente, n.a.v. zijn boek Kwetsbare liefde.

Het is de intentie om in ieder geval 5 promovendi te begeleiden.

In 2018 is het ook de bedoeling om te komen tot een praktische vertaling van Kwetsbare liefde naar de christelijke gemeente in de vorm van een bijbelstudieboekje met 8-10 toegankelijke Bijbelstudies voor kringen, met als titel, Geen God dan de Here.

Daarnaast is het de intentie om op basis van de resultaten van de vorige periode breder met predikanten, voorgangers, theologiestudenten, theologen, leiders in christelijke gemeenten en professionals in de samenleving na te denken over de uitdaging van de multireligieuze samenleving.

De leerstoelhouder zet zich graag in voor een proces met het CIT, waarbij er de komende jaren elk jaar een (mini)symposium wordt georganiseerd / expert-meeting over schurende thema's, zoals religie en geweld, 'the religious other', gender en missie en respect.

Deze thema's zouden theologisch besproken kunnen worden, vanuit zowel de islamitische als de christelijke traditie, met input van buiten en mogelijke participatie van organisaties/netwerken die zich met deze thematiek bezighouden. Belangrijk is dan wel een vorm van project ondersteuning.

Begeleiding

Promovendi

- Elie Haddad, *Cultivating a Missional Ecclesiology for the Local Baptist Church in Lebanon*, Promotor, met als co-promotor, Dr. P. Parushev.
Promotie verwacht in 2018
- Grant Porter, *Church Planting Practices Among Muslim and Druze Communities in the Near East: A Conversation about Mission in the Light of the Early Church*, Promotor, met als Co-promotoren, Dr. A. Kirk, Dr. T. Noble en Dr. P. Shaw.
Promotie verwacht in 2018
- J. Stevenson (pseud), *Islamic Scripture among the Followers of Jesus: Evaluating Christian Use of the Qur'an*, Promotor, met als 2e Promotor, Dr. N. van Doorn-Harder, co-promotoren, Dr. Y.A.I.A. Ellethy, Dr. R. Sudworth.
- Rik Lubbers, *Tussen contrast en conformisme: een analyse van christelijk vreemdelingschap binnen de protestants-evangelische kerk in Kosovo*, Promotor, met als co-promotoren Dr. S. Stoppels, Dr. J.H. de Wit, bijdrage van H.de Leede.
- Asatur Nahapetyan, *Towards a Contemporary Understanding of Mission among Armenian Churches: The Relevance of Their Experience of Mission in the Late Ottoman Empire and in the Soviet Era*, Promotor, met als 2e Promotor, Dr. G. Harinck, Co-promotoren Dr. A. Kirk, Dr. T. Noble.
- Charles Faroe, *Christian Formation and Modes of Belonging among Turkish Protestants in Two Istanbul Congregations*, Promotor, met als co-promotoren Dr. M. Klaver, Dr. A. Kirk, Dr. S. Oxley.

- Rupen Das, *Event-based poor (refugees in Lebanon) and generational poverty (slum community in India) and their understanding of the gospel*, Promotor, met Co-promotoren Dr. S. Blythe (IBTS) en Dr. P.Parushev.
- Caleb Hutcherson (Libanon), *Theological Education for Islamic Contexts - A Comparative and Critical Analysis of Theological Reflective Practice in Faith Leader Training between Protestant Christians and Sunni Muslims in Lebanon*, promotor, met als copromotoren Dr. S. Blythe en Dr. S. Bouayadi-van de Wetering.

Ma studenten

- Humayun Sunil, *Christian Minority in Muslim Majority context: A Case study of Central Pakistan* (2017).
- Id. Aanvullende opdracht in vrije ruimte.

Publicaties

Boeken: Wetenschappelijk

- *Kwetsbare liefde. De kerk, de islam en de drie-enige God* (Utrecht: Boekencentrum, 2017).

Artikelen: Populair wetenschappelijk

- ‘Een vrouw vriendelijke islam?’ *Soteria* (34/2), 2017, p. 37-40, reactie op artikel ‘Niemand zal de last van een ander dragen! (Koran 6:164): naar een vrouwvriendelijke uitleg van Goddelijke openbaringen’, door Stella Bouayadi-Van de Wetering, *Soteria* (34/2), 2017, p. 29-36.

Artikelen: Populariserend

- ‘Zich inzetten voor vrede is roeping van de christelijke gemeente’, *Trouw* 18-01-2017, samen met René de Reuver.
- ‘Moeten christenen bang zijn voor moslims?’ in: *CW* (65/4), 17 febr. 2017, p. 14, 15.
- ‘Als het evangelie waar is, hoeven christenen niet bang te zijn voor moslims’ in: *Friesch Dagblad*, 6-3-2017, p. 10.
- ‘Christenen hoeven niet bang te zijn voor moslims’. artikel Tertio (geloofwaardig, christelijk weekblad, Antwerpen) (bewerking artikel Christelijk Weekblad), 3 mei 2017, p. 13.
- ‘De kerk mag moslims omarmende liefde bieden’, *ND* 29-04-2017, p. 16, 17.

- 'Ben ik te naïef over de islam?' <http://www.theoblogie.nl/bernhard-reitsma-reageert-op-lezerscommentaar/> november 2017.
- Recensie artikel Wie is de echte Mohammed? ND 28-12-2017, Gulliver/geloof, p. 8.
- Maandelijkse column ND:
 - *Hoop voor 2017* 09-01-17, p. 13
 - *Gave van lijden* 13-02-17, p. 13
 - *Scheiding van machten* 13-03-17, p. 13
 - *Geweld of niet* 10-04-17, p. 13
 - *Schoonmoeder* 08-05-17, p. 13
 - *Ongemakkelijke diversiteit* 12-06-17, p. 13
 - *Zorgeloze vakantie* 10-07-17, p. 13
 - *Surrealistische Kathedraal* 14-08-17, p. 13.
 - *Bizarre ontmoeting* 11-09-17, p. 13.
 - *De leegte van de flaptekst* 09-10-17, p. 13.
 - *Luther voorbij* 13-11-17, p. 13.
 - *Hoort drank erbij?* 11-12-17, p. 13.

Lezingen

Wetenschappelijk

- *Contextualisatie, over de cultuur van Islam, Christendom en de rol van de theoloog*, Dispuut Bonifatius, Groningen, 29 mei 2017.

Populair wetenschappelijk

- *Islam and the need for a new reformation*. Lutherstadt Wittenberg, 27-10-2017.

Populariserend

- *Islam in de samenleving, Amsterdam LOZ (missionaire gemeente, David van der Meulen)*, 12-01-2017.
- *Toegewijd leven, Aalsmeer*, 4-2-2017.
- *Gelijkenissen, Veenendaal*, 9-03-2017.
- *Anders leren kijken, serie van 3 avonden Ermelo*, 20 en 27 maart en 3 april 2017.
- *Islam, Christendom en het beeld van de ander, Studium Generale, Driestar Gouda*, 24-03-2017.
- *Luk 10:38-42, focus dag IZB, Harderwijk*, 25-03-2017.
- *God of Allah? Scherpenzeel*, 6-04-2017.

- *Adembenemend, Werkendam, 4-09-2017.*
- *De islam in Nederland, lezing en gesprek met SGP fractie en medewerkers, Den Haag, 27-06-2017.*
- *De islam en de nederlandse samenleving, Van Doorn Advocaten Amsterdam, 29-06-2017.*
- *Kwetsbare liefde, lezing en gesprek ring van predikanten Alphen a/d Rijn, 19-09-2017.*
- *Luther en de islam: lessen voor de 21e eeuw, Lezing Prot. Gem. Lelystad, 5-10-2017.*
- *The overwhelming presence of Islam, ACO Oosterbeek, 11-10-2017*
- *De islam en nieuwe vormen van christus volgende gemeenschappen, GZB beleidsdag Driebergen, 17-08-2017.*
- *Luther en de islam, lessen voor vandaag, Veenendaal (lutherfestival), 23-10-2017.*
- *Het doel van je leven? NSA Voorthuizen, 7-11-2017.*
- *De uitdaging van de islam, Spijkenisse PKN, 29-11-2017.*
- *De islam, bedreiging of uitdaging? Soest PKN, 6-12-17.*
- *Theologie en islam, Apeldoorn, AKZ+/TUA, voor VWO studenten, 6 12-17.*
- *Kwetsbaar leven, GZB Driebergen, 19-12-2017.*

Onderwijs

- *Christendom in de multireligieuze samenleving, Ba ETF Leuven, april/mei 2017.*

Interviews

- *'Christenen en moslims moeten het gesprek zoeken', Trouw 19-05-2017*
- *'Voor de moslim als een moslim zijn', Reformatorisch Dagblad, 25-05-2017*
- *'De spiegel die moslims aan christenen voorhouden', ND Gulliver, p. 7, 19-05-2017.*
- *Dit is de dag, NPO radio 1, 22-05-2017.*
- *Interview De Nieuwe Koers, samen met Enis Odaçi, De Nieuwe Koers, 2017/6, 10 juli 2017.*
- *Nieuwwij.nl, juli 2017.*
- *Bloei waar je geplant bent, ook tussen moslims, EO Visie 37, 16-22 september 2017, p. 15-19.*
- *Bij Jorieke, Groot Nieuws Radio, 22-11-2017.*

- *Christelijk informatie platform (CIP) 2017*, drie video's over christenen en moslims

Overig

- Populair wetenschappelijk symposium *Kwetsbare liefde*, 19-05-2017, in samenwerking met de CHE, Ede, mmv Kees van der Staaij, Alain Verheij, Azzedine Karrat en Tijs van den Brink.
- Participatie Luther conferentie 25-30 oktober 2017, Lutherstadt Wittenberg.
- Wetenschappelijk Symposium *Kwetsbare liefde*, VU Amsterdam, 7-12-2017
- Voorzet NWA, samen met CHE over botsende perspectieven. Eerste ronde uitgenodigd. Voorlopig geen bouwsteen, mogelijk op termijn.